

صادرات ۴۰۰ میلیون دلاری خرما در سال جاری

ایران رتبه دوم تولید خرماي جهان را از آن خود کرده است

گفت‌وگو

هماهنگی خواهد

خبرنگار

ایران به عنوان کشوری در منطقه خشک و نیمه خشک جهان قرار دارد بنابراین به دلیل موقعیت جغرافیایی و اقلیمی، محصول خرما در استان‌های جنوبی کشت می‌شود که علاوه بر ارزش غذایی، ارزش تجاری بالایی دارد به طوری که سالانه بین ۳۵۰ تا ۴۰۰ میلیون دلار ارزش برای کشور دارد این در حالی است که به گفته برخی مسئولان امر، گردش مالی این محصول کشاورزی می‌تواند سالانه ۱.۵ میلیارد دلار باشد.

برای بررسی بیشتر موضوع، خبرنگار «ایران اقتصادی» به سراغ «محسن رشیدفرخی» رئیس انجمن ملی خرماي ایران رفته است تا درباره آخرین وضعیت تولید و صادرات این محصول در بازار جویا شود.

● لطفاً درباره وضعیت تولید و شرایط نخلستان‌های کشور بفرمایید و آیا با توجه به شرایط آب و هوایی نسبت به سال گذشته افزایش تولید داشته‌ایم؟

امسال با توجه به شرایط آب و هوایی و تغییرات اقلیمی در برخی نقاط کشور افت محصول و البته در برخی نقاط کشور نیز افزایش محصول داشتیم اما در مجموع یک میلیون و ۳۰۰ هزار تن محصول خرما در سطح ۲۵۰ هزار هکتار از نخلستان‌های کشور تولید می‌شود که رقم قابل توجهی است که باعث می‌شود در بازارهای داخلی و بازارهای خارجی محصول داشته باشیم. میزان تولید خرما کشور نسبت به سال گذشته یکسان بوده و تغییر چندانی نداشته‌ایم.

● میزان صادرات خرما در سال گذشته چگونه بوده و آیا امسال افزایشی در این موضوع خواهیم داشت؟

در بحث صادرات سالانه به طور متوسط ۲۵ تا ۳۰ درصد محصول خرما کشور صادر می‌شود که سال گذشته ۳۰۰

هزار تن خرما به ارزش ۳۵۰ میلیون دلار به کشورهای هدف صادر شده است. با توجه به میزان تولید و رفع برخی مشکلات صادراتی و کاهش میزان عوارض و تعرفه‌ها، امسال ارزش صادراتی از این محصول حدود ۴۰۰ میلیون دلار باشد.

● با توجه به میزان تولید و صادرات آیا خرما مورد نیاز کشور برای ماه مبارک رمضان تأمین است؟

خرمای تولیدی کشور برای مصرف داخلی کافی بخصوص برای پیک مصرف در ماه مبارک رمضان کافی است و نگرانی در این خصوص نداریم.

● ایران چندمین تولیدکننده خرما در جهان است؟ برای حفظ این مقام آیا نباید افزایش تولید داشته باشیم؟

ایران با تولید سالانه یک میلیون و ۳۰۰ هزار تن محصول خرما دومین تولیدکننده دنیا و از لحاظ تنوع ارقام تولید نخستین رتبه را در جهان داراست که امتیاز مثبتی برای کشور ما در بین

استان شامل بوشهر، کرمان، سیستان و بلوچستان، هرمزگان، فارس و خوزستان عمده تولیدکننده خرماي کشور به شمار می‌روند که تولید اقتصادی دارند. به دلیل بروز و شیوع آفت سوسک سرخرطومی حنایی افت تولید در برخی استان‌های خرماخیز کشور داشته‌ایم که ادامه این روند خطرناک است.

● عمده مشکل تولید خرما و حفظ نخلستان‌های کشور کدام‌ها هستند؟

در حال حاضر برای تولید خرما با مشکل افزایش قیمت نهاده‌های کشاورزی همچون سم، کود و ادوات و تجهیزات کشاورزی روبه‌رو هستیم که قیمت این نهاده‌ها طی سه سال اخیر به ۱۰ برابر رسیده است که رقم قابل توجهی است که تولیدکنندگان را با مشکل روبه‌رو کرده است اما در تمام دنیا به این بخش سوبسید داده می‌شود. در حالی که در کشور ما سوبسید به محصولات پتروشیمی و معدنی تخصیص می‌یابد، در بحث صادرات و برگشت ارز محصولات پردرآمدی مانند محصولات پتروشیمی و معدنی مقررات‌شان با محصولات کشاورزی در یک ردیف قرار

● در حال حاضر ارقام تولیدی خرما ایران کدام‌ها هستند؟

اکنون خرما مضافتی در کرمان، خرما کبکاب و زاهدی در بوشهر و فارس، خرما پیارم در استان هرمزگان، خرما کلپته در سیستان و بلوچستان تولید می‌شوند که عمده ارقام خرماي ایران اقتصادی و تجاری هستند.

● خرما در کدام استان‌های کشور تولید می‌شود؟ عمده تولیدکنندگان خرما چه استان‌هایی هستند؟ کدام استان‌ها افت تولید دارند؟

طبق آمارها ۱۲ استان کشور دارای نخیلات هستند که از این تعداد ۶

درد در حالی که برابری این مقررات ناعادلانه است.

این در حالی است که محصولات کشاورزی ایران سالانه ۶ میلیارد دلار ارزش برای کشور دارد اما درآمد ارزی آن با محصولات معدنی و پتروشیمی متفاوت است. مشکل دیگر کمبود منابع آبی بخش کشاورزی است کشور ما کشوری کم‌آب است که باید این موضوع مورد توجه قرار گیرد بنابراین ما باید از منابع آبی بهینه استفاده کنیم و به هیچ عنوان افزایش واحد سطح نداشته باشیم زیرا اگر جایی افزایش در واحد سطح صورت گیرد خیانت به نسل‌های آینده است، همین اشتباه در اقتصاد پسته انجام شد که با افزایش سطح باغات در رفسنجان بسیاری از باغات بزرگ خشک شدند.

در تمام دنیا امنیت آبی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است، بنابراین با وجود کم‌آبی باید افزایش بهره‌وری تولید در واحد سطح داشته باشیم که این امر نیازمند بازنگری است، بنابراین افزایش تولید می‌تواند از طریق کشت فراسرزمینی، کشت‌های آب مجازی صورت گیرد. در حال حاضر در بحث نخیلات کشور، آفت سوسک سرخرطومی حنایی مشکل اصلی

در حال حاضر مصر با تولید ۱.۸ میلیون تن اولین تولیدکننده، ایران با تولید سالانه یک میلیون و ۳۰۰ هزار تن محصول خرما دومین تولیدکننده دنیا و عربستان سعودی، الجزایر، عراق، پاکستان و سودان در رتبه‌های سوم تا هفتم قرار دارند

● برای مقابله با این آفت چه کارهایی صورت گرفته است؟

وزارت جهاد کشاورزی بحث تحقیقات درباره این آفت را شروع کرده اما در بحث اجرایی هنوز ورود پیدا نکرده است، در کنار مبارزه با این آفت، باید مسأله قرنطینه جدی گرفته شود یعنی به هیچ عنوان فراورده‌های نخلی زنده همچون پاجوش خرما نباید از خارج کشور وارد شود یا در صورت ورود باید عملیات قرنطینه‌ای سختگیرانه و مسائل ضدعفونی انجام شود. به نظر می‌رسد مبارزه با این آفت مانند مبارزه با آفت ملخ صحرائی نیازمند یک ردیف بودجه‌ای و کمک‌های مالی از سوی ستاد مدیریت بحران کشور است.

● در حال حاضر سرانه مصرف خرما در کشور چه میزان تخمین زده می‌شود؟

طبق آمارها، سرانه مصرف خرما کشور ۷ کیلو و ۲۰۰ گرم است که در برخی استان‌های کشور سرانه مصرف یک کیلوگرم و در برخی استان‌های جنوبی کشور ۳۰ کیلوگرم است.

● قیمت خرما نسبت به سال گذشته چقدر افزایش داشته است؟

قیمت خرما برحسب کیفیت و درجه‌بندی و نوع رقم در مجموع بین ۱۰ تا ۱۵ درصد افزایش داشته است که خیلی پایین‌تر از نرخ تورم است و همین امر باعث دلسردی تولیدکنندگان شده است این در حالی است که اقتصاد مردم جنوب کشور بسیار وابسته به اقتصاد خرما است هرکجا دچار کمبود برداشت می‌شویم، تبعات اجتماعی دارد که باید توجه ویژه‌ای به این بخش صورت گیرد. البته دولت در ماه مبارک رمضان برای محصول خرما قیمت‌گذاری انجام می‌دهد تا مصرف‌کنندگان دچار مشکل نشوند اما در واقعیت تعیین‌کننده قیمت خرما، عرضه و تقاضاست.

● آیا کشور در بحث صنایع تبدیلی و تکمیلی خرما موفق بوده است؟

صنایع تبدیلی و تکمیلی در این بخش رشد کند و تدریجی داشته که از دید ما این موضوع قابل قبول نیست زیرا بهره‌وری در فرآوری مطلوب و افزایش صادرات در این بخش شود تا به مشتری‌های فرامرزی برسیم زیرا طی سال‌های گذشته تحریم‌های ناعادلانه علیه ایران باعث شده که کشور ما با کشورهای منطقه در بحث صادرات خرما قابل رقابت نباشد در بحث حمل‌ونقل هزینه صادراتی ما ۲ برابر کشورهای حاشیه خلیج فارس است و بار به‌صورت غیرمستقیم صادر می‌شود. همچنین در بحث برگشت ارز، ال‌سی و ای‌تی‌اف این مشکل جدی داریم. ایران در بحث صادرات خرما و فراورده‌های آن می‌تواند دارای یک گردش مالی ۱.۵ میلیارد دلاری باشد، زیرا ما به عنوان مصرف‌کننده خرما اگر بخواهیم واردات این محصول را داشته باشیم علاوه بر از دست دادن ۴۰۰ میلیون دلار ناشی از صادرات بیش از یک میلیارد دلار باید واردات داشته باشیم. بنابراین افزایش در صنایع تبدیلی این بخش می‌تواند این صنعت را به جایگاه ۱.۵ میلیارد دلاری خود برساند.

● در بخش مکانیزاسیون صنعت خرما چه جایگاهی داریم؟

در حال حاضر در دنیا تمامی فرایندهای تولید و صادرات خرما توسط مکانیزاسیون انجام می‌شود این در حالی است که این فرایند در کشور ما از مرحله کرده‌افشانی، هرس و برداشت محصول سنتی و با دست انجام می‌شود و حتی در یک درصد باغات کشور برای جمع‌آوری محصول خرما بالابر خرما نداریم که این مسائل در افزایش هزینه تمام شده تولید اثرگذار است.

راهکاری برای رفع مشکل صنعت خرما در کشور بفرمایید؟

نخلستان‌های کشور علاوه بر کم‌آبی با معضل خرد بودن اراضی روبه‌رو است، به نظر می‌رسد توجه به وضعیت آبی نخلستان‌ها، افزایش بهره‌وری تولید در واحد سطح، کاهش قیمت نهاده‌های کشاورزی، گذر از کشاورزی سنتی، استفاده از مکانیزاسیون و ادوات جدید، به‌کارگیری تکنولوژی و فناوری‌های نوین، انتقال دانش، مدیریت با تجمع اراضی در قالب تعاونی‌ها و تشکل‌ها، ارائه سوبسید، می‌توانیم تولید معقول و اقتصادی داشته باشیم تاجایی که با رفع تمامی نواقص میزان تولید بین ۳۰ تا ۵۰ درصد افزایش یابد. البته برگزاری نمایشگاه‌ها در دنیا و بهترین‌های صادراتی محسوب می‌شود که باید مورد توجه قرار گیرد.

برش

